

**การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
ชุมชนท้าวสุระชอย 3**

นางสาวปรีดาพรรณ ศรีพล

**สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544**

ปรีดาวรรณ ศรีพล : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

ชุมชนท้าวสุระชอย 3

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.พีรศักดิ์ สิริโยธิน, หน้า

การประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาชุมชนท้าวสุระชอย 3 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อของการดำเนินงานกองทุนชุมชนท้าวสุระชอย 3 เพื่อทราบปัจจัยบวกและปัจจัยลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน และเพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งตามทัศนะของชุมชนท้าวสุระชอย 3 โดยใช้แนวความคิดและรูปแบบการประเมินเชิงระบบแบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model) การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ระยะเวลาระหว่างเดือนธันวาคม 2544 ถึง เดือนกรกฎาคม 2545 โดยวิธีการเก็บข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบรายงาน บร. 1 – 12 การจัดเวทีประชาคม การสังเกต การสัมภาษณ์ของสมาชิกในชุมชน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพประกอบกัน

ผลการศึกษาการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาชุมชนท้าวสุระชอย 3 มีการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุนชุมชน คือ เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ ให้แก่ชาวบ้าน ส่งเสริมและพัฒนาให้ชุมชนสามารถบริหารและจัดการเงินกองทุนของตนเองได้ เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาความสามารถและการแก้ไขปัญหาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เกิดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ ทราบปัจจัยเชิงบวกและเชิงลบ ที่ส่งผลให้การดำเนินการกองทุนชุมชนบรรลุเป้าหมาย และทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งที่เกิดตามทัศนะของประชาชนในชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร. พิรศักดิ์ สิริโยธิน)

กรรมการสอบ

()

()

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

()

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

123 ก.ย. 2545

วันที่ ____ เดือน ____ พ.ศ. ____

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์ ดร. พิศศักดิ์ สิริโยธิน อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- นางสาว ดวงใจ จำจิตร ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม นาย ธรรมดี โชคชัย นาง สมพิศ โล่ห์สุวรรณ และเจ้าหน้าที่ประจำกองสวัสดิการสังคม ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่ และการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
- นายกเทศมนตรีนครนครราชสีมา นาย สุรวุฒิ เชิดชัย และคณะเทศมนตรีนครนครราชสีมา ที่ให้เกียรติมาเป็นประธานในการทำประชาคม ระดับตำบลในเมือง
- ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกในชุมชน ที่ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวก ในการเก็บข้อมูลและกิจกรรมของกองทุนและขอขอบคุณที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดู อบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดี ตลอดจน จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	3
4. วิธีดำเนินการ.....	3
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ.....	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	4
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	4
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544.....	5
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	9
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	10
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	12
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	14
7. หลักการประเมิน โครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพชีพโมเดล.....	15
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	17

บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ.....	19
1. รูปแบบการประเมินโครงการ.....	19
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	20
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	21
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	27
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	29
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	29
1.1 บริบทระดับประเทศ.....	29
1.2 บริบทระดับท้องถิ่น.....	37
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	39
2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A.....	39
2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B.....	40
3. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้.....	41
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	41
4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ.....	41
4.2 ปัจจัยด้านบวกและลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย ของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	45
4.3 การสร้างเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้และทำให้เกิดความเชื่อมโยง ภายในและระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล.....	46
4.4 ความเข้มแข็งของชุมชน.....	46
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	47
1. สรุป.....	47
2. อภิปรายผล.....	47
3. ข้อเสนอแนะ.....	49
บรรณานุกรม.....	51
ภาคผนวก.....	
ภาคผนวก ก. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี.....	52
ภาคผนวก ข. แบบ บร. 1 – 12	77
ภาคผนวก ค. แบบ กทบ. 2	132

ภาคผนวก ง. ระเบียบกองทุนชุมชนทั่วสระซอ 3	148
ภาคผนวก จ. แผนที่ชุมชนทั่วสระซอ 3	160

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ความยากจนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาคือความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

ชุมชนท้าวสุระชอย 3 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนตามโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุน รับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว จึงสมควรที่จะมีการประเมินการดำเนินงานของโครงการหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยผู้จัดทำสารนิพนธ์ ในฐานะที่เป็นบัณฑิตกองทุนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้เข้ามาประจำอยู่ในพื้นที่ชุมชนท้าวสุระชอย 3 เพื่อทำการศึกษาข้อมูลของกองทุนในพื้นที่ และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วทำการสรุป วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายงานรูปแบบของ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) ฉบับนี้ เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของแต่ละท้องถิ่น และเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักศึกษาในด้านการพัฒนาชุมชน

2. วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ชุมชนท้าวสุระชอย 3 ในประเด็นต่อไปนี้

2.1.1. ชุมชนท้าวสุระชอย 3 มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือ สวัสดิการของสมาชิก

2.1.2. ชุมชนท้าวสุระชอย 3 มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3. ชุมชนท้าวสุระชอย 3 มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4. ชุมชนท้าวสุระชอย 3 ได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

2.1.5. ชุมชนท้าวสุระชอย 3 มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 2.1 ว่ามีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และเกิดการเชื่อมโยงระหว่างกันในหมู่บ้าน ตำบล

2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชนท้าวสุระชอย 3 และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ แนวความคิดตามแบบการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ชิพฟ์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งมีอักษรย่อที่มีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก Context	คือ	บริบทรายบุคคลและหมู่บ้าน
I	ย่อมาจาก Input	คือ	ปัจจัยนำเข้า
P	ย่อมาจาก Process	คือ	กระบวนการ
P	ย่อมาจาก product	คือ	ผลผลิต

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนดำเนินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation :P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation :P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาชุมชนท้าวสุระชอย 3 มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดและจัดเตรียมรูปแบบเอกสารที่จะทำการเก็บข้อมูล เพื่อลงพื้นที่ปฏิบัติงานที่กองทุนชุมชนท้าวสุระชอย 3

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการณ์ของกองทุนชุมชนท้าวสุระชอย 3 โดยรวม

ขั้นตอนที่ 3 จัดเก็บข้อมูลจากเอกสารที่จัดเตรียมทั้งข้อมูลแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิจากประชาชนและสถาบันการศึกษาในชุมชนท้าวสุระชอย 3

ขั้นตอนที่ 4 สรุปข้อมูลจากเอกสารที่ได้จากการสอบถาม สัมภาษณ์ จากประชาชนและสถาบันการศึกษาในชุมชนท้าวสุระชอย 3 แล้วทำการวิเคราะห์ประเมินจากเอกสาร

ขั้นตอนที่ 5 รวบรวมข้อมูลทั้งหมด พร้อมจัดทำเป็น "สารนิพนธ์"

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านฯ และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน

4. ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กรวมทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 1 ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการบริหารจัดการกองทุน
การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน
การปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
การติดตามและประเมินผลประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารการเงิน
ทุนของตนเอง

เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้
การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพของตัวเอง และมีการ
สร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม

ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมและสังคม

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

(ภาคผนวก ก)

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เห็นควรมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้มีอำนาจ และหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนนโยบาย และแผนงานในการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าว เป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดแล้วในระเบียบ หรือ ซึ่งขัดหรือแย้งระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” หมายความว่า กองทุนในระดับชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน อีกทั้งชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล ในเขตปกครองท้องถิ่นพิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้(3)

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารงานกองทุน
- (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- (8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

(9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการหรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาที่ได้อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

(10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(11) การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

(12) ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษาและคณะกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ได้เคยประชุมคำตอบแทนตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุมและคำตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี(4)

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
- (5) ดำเนินการและประสานงานส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนและแนวทางการบริหารกองทุน
- (6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
- (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- (8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

(9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

(10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

(11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย(5)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11(8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความในวรรคสองของข้อ 6 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน
คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 4 คน

(1) คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี หน้าที่ 1 – 3

(2) ระเบียบกองทุนหมู่บ้านชุมชนทั่วสุระชอย 3 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

(3)(4)(5) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 หน้าที่ 1 – 6

(7) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 หน้าที่ 7

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนตามจะต้องเป็นไปตามข้อ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการ จัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม จะต้องมีการครัวเรือนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

2. การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุมวันที่เลือกคณะกรรมการกองทุน

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจัดทำขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนรวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามความเป็นจริงสำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในหมู่บ้าน/ชุมชน

- 1.1 จำนวนประชากรในหมู่บ้าน/ชุมชน
- 1.2 จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชน
- 1.3 อาชีพของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน
- 1.4 ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้าน/ชุมชน
- 1.5 รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้าน/ชุมชน

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

2.1 จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.2 วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

2.3 วันที่มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

2.4 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ หรือไม่

2.5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง ได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

2.6 รายชื่อของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

- 3.1 ระเบียบข้อบังคับสำหรับการใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง
- 3.2 ระเบียบข้อบังคับมีข้อกำหนดในเรื่องต่อไปนี้แล้วหรือไม่
- 3.3 วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ

ส่วนที่ 4 ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

- 4.1 จำนวนกลุ่ม และองค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน
- 4.2 ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีสมาชิกแล้ว
- 4.3 จำนวนเงินที่สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในรูปแบบของการถือหุ้น การออม ค่าธรรมเนียม เงินบริจาค และเงินให้เปล่า
- 4.4 การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน
- 4.5 หมู่บ้านและชุมชนเมือง มีความร่วมมือ หรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้านและชุมชน หรือเครือข่ายอื่นนอกหมู่บ้าน /ชุมชนเมืองหรือไม่

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5.1 วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง

5.2 วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง ให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง

- 5.3 กองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง จะให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อกิจกรรมอะไรบ้าง
- 5.4 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้
- 5.5 วิธีในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้
- 5.6 วิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการให้กู้
- 5.7 วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งใช้คืนเงินต้น
- 5.8 แนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน

5.9 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

5.10 การประเมินความพร้อมในหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

5.10.1 จากปัญหาและความไม่มั่นใจข้างต้นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง สามารถดำเนินการแก้ไขปรับปรุงได้เองหรือใช้เครือข่ายร่วมกันแก้ไขปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง

5.10.2 รัฐบาลจะต้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องใด

(ภาคผนวก ค)

5. ระเบียบกองทุนชุมชนท้าวสุระ ขอย 3

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนชุมชนท้าวสุระ ขอย 3 มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง

เลขที่ 276/1 ชุมชนท้าวสุระ ขอย 3 ตำบลโนเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- 2.1 เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน
- 2.2 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ ด้วยการฝากเงินสัจจะและเงินรับฝาก
- 2.3 ให้บริการแก่สมาชิก
- 2.4 พัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ และรู้จักสามัคคี
- 2.5 เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศ
- 2.6 ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบอาชีพของสมาชิกเพื่อให้รู้จักแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้
- 2.7 ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แล้วช่วยตนเองในหมู่สมาชิก
- 2.8 ส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และสังคมสมาชิก
- 2.9 ดำเนินการอย่างอื่นที่เกี่ยวกับ หรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกองทุน
- 2.10 ดำเนินการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส และคนชราในชุมชนโดยใช้ดอกเบี้ยของเงินกองทุน

3. แหล่งที่มาของกองทุน

- 3.1 เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 3.2 เงินหรือทรัพย์สินที่ผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาระผูกพัน
- 3.3 ดอกผลหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- 3.4 เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้าการสมัครเป็นสมาชิก
- 3.5 เงินฝากสัจจะกองทุนออมทรัพย์
- 3.6 เงินรับฝาก
- 3.7 เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- 3.8 เงินสมทบของกองทุนและกองทุนอื่น ๆ

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- 4.1 เป็นผู้อาศัยหรือมีถิ่นที่อยู่ในชุมชนท้าวสุระชอย 3 ติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันรับเข้าเป็นสมาชิก
- 4.2 เป็นผู้มีความประพฤติดี
- 4.3 เป็นผู้เห็นชอบด้วย และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของกองทุน
- 4.4 เป็นผู้ที่มีความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- 4.5 เป็นผู้พร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- 4.6 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นชอบให้รับเข้าเป็นสมาชิก
- 4.7 มีเงินฝากกองทุนออมทรัพย์สัจจะชุมชนท้าวสุระชอย 3
- 4.8 ไม่เป็นผู้ติดสิ่งเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- 5.1 การยื่นคำขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ที่คณะกรรมการกองทุน พร้อมหลักฐานเอกสารตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด
- 5.2 มีคุณสมบัติตามข้อ 4 สามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัคร
- 5.3 คณะกรรมการกองทุน เป็นผู้พิจารณาโดยชอบธรรมว่าจะรับผู้ใดเข้าเป็นสมาชิก
- 5.4 สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สัจจะออมทรัพย์ชุมชนท้าวสุระชอย 3 ต้องสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- 6.1 ตาย
- 6.2 ลาออกและได้รับอนุญาตให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- 6.3 วิกลจริตจิตฟั่นเฟือนหรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 6.4 ที่ประชุมใหญ่มีมติให้ออกด้วยเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกในกรณีที่สมาชิกผู้นั้นมีความประพฤติไม่เหมาะสม
- 6.5 จงใจฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของกองทุน หรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด
- 6.6 จงใจปกปิดความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมาชิก
- 6.7 นำเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้

6.8 คณะกรรมการกองทุนให้ออก เนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามข้อ 4

6.9 เป็นผู้จัดการพนันหรือสิ่งอบายมุข และสิ่งเสพติด

(ภาคผนวก ง.)

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนชุมชนทั่วสระ ขอย 3

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 4 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชน คือ สมาชิกที่บรรลุนิติภาวะสามารถยื่นความจำนงขอกู้ยืมต่อคณะกรรมการกองทุน เพื่อนำไปใช้ในกิจการต่อไปนี้

1. การพัฒนาอาชีพ
2. การสร้างงาน
3. การสร้างงานหรือเพิ่มรายได้
4. การลดรายจ่าย
5. การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน

โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกที่มีความประสงค์จะขอกู้ยืมเงิน ต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้ยืมเงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน สมาชิกในครัวเรือนเดียวกันจะยื่นขอกู้ยืมเงินในครัวเรือนเดียวกันได้เพียงหนึ่งคน และจะกู้ได้ก็ต่อเมื่อไม่มีหนี้สินกับกองทุนยกเว้นเงินกู้ฉุกเฉิน

2. ลักษณะของโครงการ สมาชิกสามารถขอกู้ยืมเงินตามข้อ (1) (2) (3) และ (4) โดยการเสนอโครงการที่มีลักษณะ หรือคุณสมบัติ สามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

3. วงเงินกู้ เงินกู้ตามข้อ (1) (2) (3) และ (4) เรียกว่าเงินกู้สามัญอนุมัติให้แก่สมาชิกรายหนึ่งในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท ตามความเหมาะสมของโครงการที่ขอกู้ยืม

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุน มีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุนจะต้องเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

4. การดำเนินการตามโครงการที่ขอกู้ สมาชิกจะต้องดำเนินโครงการที่กู้ยืมให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในกรณีผู้กู้มิได้ดำเนินโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญา และเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ต้องชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

5. หลักประกันเงินกู้ มีข้อกำหนดดังนี้

5.1 เงินกู้ตามข้อ (1) (2) (3) และ (4) ต้องมีสมาชิกซึ่งบรรลุนิติภาวะจำนวน 3 คน เป็น ผู้ค้ำประกัน

5.2 เงินกู้ตามข้อ (5) ต้องมีสมาชิกซึ่งบรรลุนิติภาวะจำนวน 1 คน เป็นผู้ค้ำประกันสมาชิกหนึ่งคน จะค้ำประกันเงินกู้ให้กับสมาชิกอื่นได้ไม่เกิน 2 คน

6. การชำระเงินกู้ ให้เป็นไปตามนี้

6.1 เงินกู้ตามข้อ (1) (2) (3) และ (4) ให้ผู้กู้ส่งคืนพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายงวดภายในระยะเวลาหนึ่งปี

6.2 เงินกู้ตามข้อ (5) ให้ผู้กู้คืนเต็มจำนวนพร้อมดอกเบี้ย ภายในระยะเวลาเก้าสิบวันการแบ่งงวดชำระเงินกู้ จำนวนเงินและวันที่ที่ต้องชำระแต่ละงวดให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ระบุไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของโครงการที่ขอกู้ยืม

7. อัตราดอกเบี้ย กำหนดไว้ดังนี้

7.1 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละหนึ่งบาทต่อเดือน

7.2 อัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากคิดตามเงินฝากดอกเบี้ยของธนาคาร

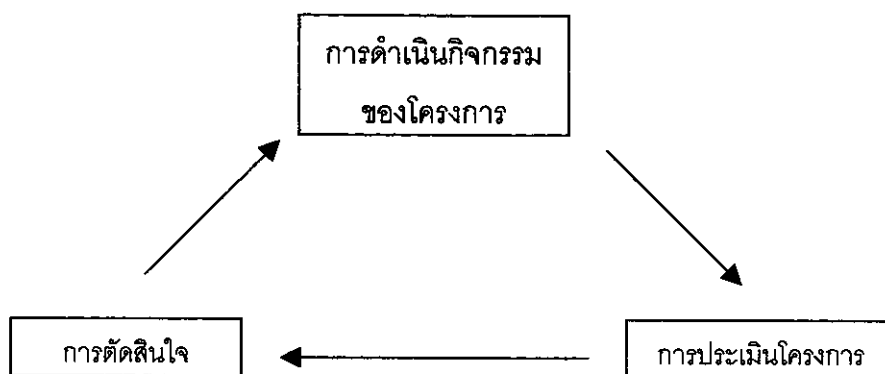
ดอกเบี้ยเงินกู้ ให้คิดเป็นรายเดือนตามจำนวนเงินต้นคงเหลือ โดยจะจ่ายให้กับสมาชิกปีละครั้ง ในวันที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี

8. ค่าปรับ ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียค่าปรับในอัตราร้อยละ 3 บาทต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้จะได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน

ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยสามงวดติดต่อกัน ให้ถือว่าผู้นั้นพ้นจากสภาพการเป็นสมาชิก และให้นำเงินฝากของสมาชิกผู้นั้นที่อยู่ในกองทุนทั้งหมดมาชำระเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยก่อน ถ้ามีเหลือจึงคืนให้กับสมาชิกผู้นั้น แต่ถ้าไม่พอชำระหนี้ ให้ผู้ค้ำประกันเงินกู้นั้นร่วมกันชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยที่เหลือทั้งหมด

7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพพีโมเดล (CIPP Model)

การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกสำหรับการตัดสินใจโดยมีแนวความคิดพื้นฐาน คือ

ความคิดพื้นฐานการประเมินของสต์เฟิลบีม

ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

สต์เฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบของการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบซีพี (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่ประเมินซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการประเมินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อการพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้ดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินดังนี้
 การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions) เป็นการตัดสินใจเพื่อใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำมาใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implimenting Decision) เป็นการตัดสินใจเพื่อใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recucling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป(5)

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาคม โดยเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนอีกครั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเองเพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยขบวนการของการศึกษาของบัณฑิต เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้าน

3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิต ให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง

4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

วิธีการดำเนินการ

1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 74,881 กองทุน

2. ให้บัณฑิตยกระบวนฐานการศึกษาและมีศักยภาพทางด้านการบริหาร โครงการจำนวน 74,881 คน

3. มีรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการวิจัยกองทุนรวมทั้งสิ้น 74,881 กองทุน

โดยจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและประเมินโครงการ ระยะเวลา 10 เดือน โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการการวิจัยและประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชนการประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้รวบรวมวิธีการดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

การประเมิน หมายถึง กระบวนการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจนั้นจะทำให้ทราบว่าการประเมินจะเกี่ยวข้องกับการวัดและการตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการประเมิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 สิ่งที่ต้องการประเมิน

ในการประเมินสื่อใดสื่อหนึ่ง ผู้ประเมินจะต้องกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน ซึ่งได้แก่ จุดประสงค์ของการประเมิน และตัวชี้วัดการประเมิน จุดประสงค์ของการประเมินจะบ่งบอกถึงเป้าหมายและสิ่งที่ต้องการประเมิน ตัวชี้วัดการประเมินจะระบุถึงเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมินตามจุดประสงค์ที่กำหนด ในที่นี้จะใช้การประเมินตามรูปแบบซีพีพี (CIPP) สิ่งที่ต้องการประเมินจะมีทั้งสถานะ แวดล้อม (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และการประเมินผลผลิต (Product)

1.2 การวัด (Measurement)

หลังจากกำหนดสิ่งที่ต้องการวัดชัดเจนแล้ว ก็จะเข้าสู่กระบวนการวัดซึ่งมีกระบวนการสำคัญ 2 ประการคือ การสร้างเครื่องมือ และการออกแบบการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่สร้างจะต้องสอดคล้องและเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด วิธีการวัดโดยทั่วไป มี 2 ลักษณะคือ

1.2.1 วิธีปรนัย (Objective) เป็นวิธีการวัดที่สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้แน่นอน ได้แก่ การนับความถี่ของพฤติกรรม การวัดรายได้ การวัดคุณภาพและการศึกษา เป็นต้น

1.2.2 วิธีอัตนัย (Subjective) เป็นวิธีวัดที่ต้องอาศัยความรู้สึกเป็นเกณฑ์ในการวัด ได้แก่ เจตคติ ความคิดเห็น ความมั่นใจ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

1.2.3 การตัดสินใจ (Judgement) เมื่อได้ผลจากการวัดแล้วนำมาวิเคราะห์ เมื่อพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมินโครงการเปรียบเทียบผลที่วัดได้กับเกณฑ์ หรือตัวชี้วัดตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ในการตัดสินใจจะต้องสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการประเมิน

การประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงเป็นการประเมินในลักษณะดังนี้

1. การประเมินการดำเนินการของโครงการ ในการประเมินการดำเนินการของโครงการมีเป้าหมายจุดประสงค์ เพื่อกำกับติดตามและเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน เพื่อให้โครงการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวัดและประเมิน คือ การให้ผู้ทำสารนิพนธ์ เป็นผู้เก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบรายงาน (บร.) และใช้วิธีเก็บที่หลากหลาย ทั้งการสังเกต การสัมภาษณ์ การแจกแบบสอบถาม เป็นต้น โดยผู้ทำสารนิพนธ์เก็บข้อมูลโดยลักษณะของการเข้าไปเป็นส่วนร่วม ทำให้ทราบว่าการดำเนินการเป็นไปตามจุดประสงค์มากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลของรัฐบาลในการตัดสินใจ แก้ไขปรับปรุงต่อไป

2. การประเมินผลสรุปโครงการ ในการประเมินผลสรุปโครงการมีเป้าหมายจุดประสงค์สำคัญ ๆ เพื่อการตัดสินใจผลการดำเนินการโครงการเครื่องมือและวิธีการที่วัด เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ คือ ผู้ทำสารนิพนธ์ใช้แบบรายงาน (บร.1 – บร. 12) เก็บข้อมูลทั้งผลสำเร็จของโครงการโดยตรง และผลกระทบของโครงการในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบ เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจยกเลิกหรือให้การสนับสนุนโครงการสำหรับรัฐบาลต่อไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การประเมินเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ มากมาย กระบวนการแต่ละขั้นตอนมีความสำคัญทั้งสิ้น ดังจะกล่าวต่อไปนี้

2.1 ประชากร (Population) มีความหมายว่ากลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการประเมิน ซึ่งอาจเป็น บุคคล กลุ่มองค์กร หน่วยการปกครอง และประชากรสำหรับการประเมินได้แบ่งประชากรออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1.1 ประชากรแบบจำกัด (Finite Population) เป็นประชากรที่ผู้ประเมินสามารถเจนนับประชากรได้ทั้งหมดว่ามีจำนวนที่แน่นอนเท่าใด

2.1.2 ประชากรแบบไม่จำกัด (Infinite Population) เป็นประชากรที่ผู้ประเมินไม่สามารถเจนนับจำนวนประชากรออกได้ทั้งหมดว่ามีอยู่เป็นจำนวนที่แท้จริงเป็นเท่าใด

สำหรับสารนิพนธ์เล่มนี้ได้ใช้ประชากรในชุมชนท้าวสุระขอย 3 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 303 ครัวเรือน จำนวนประชากร 1,501 คน หญิง 684 คน และชาย 817 คน เป็นประชากรศึกษาซึ่งเป็นประชากรประเภทแบบจำกัดด้านการแบ่งประเภทข้างต้น

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

คำว่ากลุ่มตัวอย่างในการประเมิน หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างคือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้ประเมินนำมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน

แนวทางการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ทำได้โดยเมื่อมีการกำหนดประชากรของการประเมินที่ชัดเจนแล้ว ในขั้นตอนต่อไปต้องใช้วิธีการสุ่มเพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ต้องการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ในสารนิพนธ์เล่มนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้กลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ของคณะทำงานเพื่อเพิ่มผลการนิเทศงานนักศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด 50% ของครัวเรือนในชุมชน ในกรณีที่ชุมชนมีครัวเรือนไม่เกิน 100 ครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างได้แก่ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน (15 คน) ผู้นำชุมชนประมาณ 50% ของผู้นำอย่างเป็นทางการในชุมชน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

การประเมินเป็นกระบวนการดำเนินการเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับเป็นทางเลือกในการตัดสินใจ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของการประเมินมีหลายประเภท อาจมีค่าคงที่หรือแปรเปลี่ยนค่าไปได้

ตัวแปร คือ ค่าของคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีค่าเปลี่ยนแปลงได้หลายค่าไม่คงที่ ในสารนิพนธ์เล่มนี้เป็นตัวแปรทางสังคมวิทยา จิตวิทยา และการศึกษา ได้แก่ เพศ รายได้ การศึกษา อาชีพ ระดับความพึงพอใจ เจตคติ ความวิตกกังวล ผลสัมฤทธิ์ ซึ่งใช้ในแบบ บร.ต่าง ๆ

ตัวชี้วัด หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเมินที่ต้องการประเมิน หรือตัวแปรที่ต้องการศึกษานั้น จะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้นจะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมอย่างไร

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ ได้ใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบแบบ “ซิฟท์โมเดล” โดยมีอักษรมีความหมายดังนี้

C ย่อมาจาก Context คือ บริบทของหน่วย

I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ

P ย่อมาจาก Process คือ กระบวนการของหน่วยระบบ

P ย่อมาจาก Product คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

แผนภาพต่อไปนี้ จะแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซิฟท์โมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

ดังนั้นการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนชุมชนทั่วสระ ชอย 3 จึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีข้างต้นซึ่งมีตัวชี้วัดดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ประกอบไปด้วยตัวชี้วัด 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ คือ

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.1.8 อื่นๆ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

1.2.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ

1) ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

2) วัฒนธรรมประเพณีที่เด่นๆ

3) ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดี

4) ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2 เงิน 1 ล้านบาท

2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน

2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

2.5 ผู้สมัครขอกู้

2.6 อื่นๆ

3. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

3.1 การคัดเลือกผู้กู้

3.2 การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ

3.3 การรับชำระหนี้

3.4 การทำบัญชี

3.5 การช่วยเหลือตลาด

3.6 อื่นๆ

4. ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ตัวแปร

4.1.1 จำนวนผู้กู้

4.1.2 ยอดเงินให้กู้

4.1.3 อื่นๆ

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

4.2.1 จำนวนผู้กู้ที่กู้ได้

4.2.2 จำนวนทุนสะสมของกองทุนหมู่บ้าน

4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้

4.2.4 การเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.2.5 อื่นๆ

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง

4.3.2 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้

4.3.3 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด

4.3.4 ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

4.3.5 อื่นๆ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละรายประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 บริบทระดับประเทศ

- 1.1.1 ความยากจนของประเทศ
- 1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- 1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- 1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- 1.1.5 ความเคียดแค้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- 1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความล้มเหลวของท้องถิ่นชนบท
- 1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ
- 1.1.8 อื่นๆ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

- 1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน
- 1.2.2 สภาพปัจจุบัน
- 1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน
- 1.2.4 ด้านวัฒนธรรม
- 1.2.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ
 - 1) ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ
 - 2) วัฒนธรรมประเพณีที่เด่นๆ
 - 3) ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดี
 - 4) ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัวประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- 1.3.2 ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
- 1.3.3 หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- 1.3.4 หนี้สินทุนนอกระบบของผู้กู้
- 1.3.5 อาชีพหลักของผู้กู้
- 1.3.6 รายได้ของครอบครัว
- 1.3.7 ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ
- 1.3.8 อื่นๆ

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 เงินที่กู้มาได้
- 2.2 เงินอื่นๆ
- 2.3 สถานที่ และวัตถุดิบ
- 2.4 เทคนิควิธีทำงาน
- 2.5 กำลังทำงาน
- 2.6 อื่นๆ

3. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 3.1 การทำกิจการถูกวิธี
- 3.2 การหาตลาดที่ดี
- 3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี
- 3.4 การทำบัญชี
- 3.5 การวิเคราะห์ประเมิน
- 3.6 กิจกรรมอื่นๆ

4. ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) ของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

- 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - 4.1.1 รายได้เป็นเงิน
 - 4.1.2 ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่
 - 4.1.3 อื่นๆ
- 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - 4.2.1 ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
 - 4.2.2 ผู้กู้ได้ทำการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 - 4.2.3 อื่นๆ
- 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)
 - 4.3.1 ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง
 - 4.3.2 ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
 - 4.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน
 - 4.3.4 อื่นๆ

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้นมีความเชื่อมโยงต่อกัน ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนชุมชนทั่วสุระชอย 3 ครั้งนี้ผู้ประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ ดังนี้

4.1 แบบสัมภาษณ์ต่างๆ (บร.)

- 4.1.1 แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
 - 4.1.2 แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
 - 4.1.3 แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
 - 4.1.4 แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
 - 4.1.5 แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
 - 4.1.6 แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
 - 4.1.7 แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
 - 4.1.8 แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
 - 4.1.9 แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
 - 4.1.10 แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
 - 4.1.11 แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
 - 4.1.12 แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแม่บทชุมชน)
- 4.2 การสังเกต
- 4.2.1 การสังเกตโดยเข้าไปมีส่วนร่วม
 - 4.2.2 การสังเกตโดยไม่เข้าไปร่วมในชุมชน
- 4.3 การจัดอภิปรายกลุ่ม
- 4.4 การจัดเวทีประชาคม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 กำหนดข้อมูลและตัวชี้วัด โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ของโครงการ ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ระดับของข้อมูลเป็นการจัดแบ่งกลุ่มตามเพศ อาชีพและบริบทของชุมชนเป็นตัวชี้วัด

5.2 กำหนดแหล่งข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนามและข้อมูลที่ได้จากเอกสาร

5.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

5.4 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ สังเกตแบบมีส่วนร่วม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จัดเวทีประชาคม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

6.2.1 การตรวจสอบข้อมูลจากการบันทึกภาคสนาม

6.2.2 การจัดระบบข้อมูล โดยการแยกข้อมูลเป็นหัวข้อ ประเด็นที่สำคัญ

6.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร ข้อมูลเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

6.2.4 การใช้กรอบคิดทฤษฎีทางมานุษยวิทยาในการอธิบายและตีความหมายการจัดระบบ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบข้อมูลภาคสนามและข้อมูลเอกสารเข้าด้วยกัน

6.2.5 การใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

หลังจากผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามเอกสารต่างๆ บร. 1-12 เมื่อนำมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการปรากฏผล ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

ผลของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยที่ผ่านมา นับเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างกลุ่มคนรายได้ต่ำสุด 20% แรกของประเทศกับกลุ่มคนรายได้สูงสุด 20% แรกของประเทศดีขึ้นตามลำดับ ประชาชนมีการใช้จ่ายต่าง ๆ ในครัวเรือนเพื่อนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขเพิ่มขึ้นด้วยเป็นเหตุให้จำนวน “คนจน” ลดลงเหลือเพียง 6.8 ล้านคนในปี 2539

แต่หลังจากประเทศไทยประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 เป็นต้นมา ทำให้จำนวน “คนจน” ในปี 2543 เพิ่มขึ้นเป็น 8.9 ล้านคน และกลุ่ม “คนเกือบจน” เพิ่มขึ้นอีก 0.2 ล้านคน ซึ่งคนกลุ่มนี้พร้อมที่จะเปลี่ยนสถานภาพมาเป็นกลุ่ม “คนจน” ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ในด้านความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่ม “คนจน” กับกลุ่ม “คนรวย” ก็มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้ผลจากวิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้ประชาชนลดการใช้จ่ายในครัวเรือนในอัตราที่มากกว่าการลดลงของรายได้ให้เห็นได้ชัดเนื่องจากประชาชนอาจไม่มั่นใจต่อสถานการณ์เศรษฐกิจของไทยที่ยังไม่ฟื้นตัวได้มากเท่าที่ควร ในด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนปรากฏว่ารัฐบาลในปัจจุบันได้ประกาศ “สงครามกับความยากจน” ที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างเร่งด่วนและจริงจังมากยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลได้กำหนด ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนแบบยั่งยืน รวมถึงผู้ด้อยโอกาส เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหา “คนจน” ที่ “ขัดสนทางเศรษฐกิจหรือด้านรายได้ในการยังชีพ” และ กลุ่มคนยากจน “เชิงโครงสร้าง” ที่เกิดจากความสับสนในหลาย ๆ ด้าน อาทิ ด้านที่ดิน สาธารณสุข และด้านการศึกษา เป็นต้น

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ ของรัฐบาลดังกล่าวต้องเผชิญกับปัญหาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กระบวนการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติของภาครัฐ ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับผู้คนต่าง ๆ เป็นจำนวนมากและกลไกการปฏิบัติที่มีความซับซ้อน ตลอดจนต้องมีการปรับความคิดและ

ทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ใหม่ ซึ่งจะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐภายใต้นโยบายของรัฐบาลและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาฐานรากของสังคมไทยให้มีศักยภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างมั่นคง ยั่งยืน ต่อไป (วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 2545 : 37-44)

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

นับตั้งแต่ประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ภาคธุรกิจเผชิญปัญหาอย่างหนัก จนส่งผลให้ภาวะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศชะงักงันและถดถอยลงอย่างต่อเนื่อง นับว่าเป็นเรื่องที่ยืดเยื้ออย่างยิ่ง และเมื่อปี 2530 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมกระทรวงอุตสาหกรรมได้ริเริ่มเสนอแนะการออกกฎหมาย ว่าด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Industries, SMIs) เพื่อเป็นกฎหมายพื้นฐานในการจัดกระบวนการส่งเสริมพัฒนา SMEs ให้มีความเข้มแข็งเป็นระบบ และเกิดความต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตามแนวความคิดนี้ยังมิได้มีการตอบรับและสานต่อให้เป็นรูปธรรมจากฝ่ายบริหารและขาดกระแสนับสนุนจากกลุ่มต่าง ๆ เนื่องจากในยุคดังกล่าวภาวะเศรษฐกิจ และการประกอบธุรกิจของประเทศกำลังเฟื่องฟู ธุรกิจต่าง ๆ ทั้งรายเล็กและรายใหญ่ล้วนได้รับประโยชน์จากผลพวงของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่างจึงมุ่งแสวงหาและเก็บเกี่ยวดอกผลในระยะสั้น ไม่ค่อยสนใจมากนักกับอนาคตในระยะยาว

จนกระทั่งเกิดวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรงกับประเทศไทย เมื่อกลางปี 2540 ซึ่งส่งผลกระทบต่ออย่างใหญ่หลวงต่อธุรกิจอุตสาหกรรมน้อยใหญ่จึงได้เกิดความตระหนักและเกิดกระแสยุทธ-ศาสตร์การส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises, SMEs) เพื่อเป็นกลไกในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและการผลักดันการพัฒนาประเทศที่มุ่งไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืน

1.1.2.1 หลักการและเหตุผล

SMEs ซึ่งประกอบด้วยกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งภาคการผลิต การค้า และการบริการนั้นเป็นกลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่ของประเทศมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แต่ยังคงขาดความสามารถในการประกอบการทั้งทางด้านเทคโนโลยีการผลิต การจัดการและการเงินทำให้ไม่อาจแข่งขันกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ได้ การบริการและการค้า จึงทำให้ SMEs ประสบภาวะที่ต้องแข่งขันกับกิจการทำนองเดียวกันมากยิ่งขึ้น ทั้งระดับภายในประเทศและระดับนานาชาติ ดังนั้นเพื่อ SMEs สามารถพัฒนากิจการให้เกิดความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพและเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้สมควรจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สำนักงานส่งเสริม SMEs) เป็นศูนย์กลางประสานระบบการทำงานของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์การเอกชนที่มีหน้าที่ส่งเสริม

SMEs เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

1.1.2.2 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม SMEs ก็เพื่อสร้างกฎหมายพื้นฐานที่วางระบบและกลไกในการปฏิบัติงานส่งเสริมพัฒนาและสนับสนุน SMEs ใน 4 เรื่องหลัก ๆ คือ

1.1.2.2.1 เป็นกลไกในการกำหนดนโยบายและแผนส่งเสริมพัฒนา SMEs (โดยคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) ให้เป็นเอกภาพและเกิดความต่อเนื่อง

1.1.2.2.2 เป็นกลไกการนำนโยบายและแผนส่งเสริมพัฒนา SMEs ไปจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง (กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรเอกชน) นำไปปฏิบัติให้เกิดการประสานและเกื้อกูลกัน

1.1.2.2.3 เป็นกลไกให้อำนาจคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (คณะกรรมการส่งเสริม SMEs) เสนอแนะให้มีการจัดสิทธิและประโยชน์จูงใจที่เป็นธรรมและเหมาะสมสำหรับ SMEs

1.1.2.2.4 เป็นกลไกจัดตั้งและการบริหารกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (กองทุนส่งเสริม SMEs) อันเป็นกองทุนเสริมนโยบายที่จะผลักดันงานในการส่งเสริมสนับสนุน SMEs ตามแผนปฏิบัติการให้เกิดผลโดยเฉพาะในเรื่องที่จำเป็นเร่งด่วนและเรื่องที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้นกับ SMEs

1.1.2.3 แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.1.2.3.1 ให้สำนักงานส่งเสริม SMEs จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs โดยร่วมมือกับส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจและองค์กรเอกชน แผนปฏิบัติการดังกล่าวต้องสอดคล้องกับนโยบายและแผนที่คณะกรรมการส่งเสริม SMEs กำหนดแผนปฏิบัติการนี้ต้องนำเสนอคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริม SMEs เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริม SMEs พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนที่จะประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.1.2.3.2 แผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs อาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาว แต่ทั้งนี้ควรจะต้องครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- การพัฒนา SMEs ในภูมิภาคในชุมชนและในท้องถิ่นชนบท
- การสนับสนุนช่วยเหลือด้านการเงิน
- การพัฒนาจัดตั้งตลาดทุนสำหรับ SMEs
- การพัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากร
- การพัฒนากิจการ SMEs ด้านการจัดการสาขาย่อยต่าง ๆ

- การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์รวมทั้งการสร้างภาพลักษณ์ของสินค้า
- การส่งเสริมด้านการตลาด
- การส่งเสริมด้านการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีรวมทั้งการพัฒนาภูมิปัญญา

ท้องถิ่น

- การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร
- การส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจขนาดต่าง ๆ
- การส่งเสริมการรวมกลุ่มของ SMEs
- การพัฒนาส่งเสริมองค์กรเอกชนที่มีบทบาทสนับสนุน SMEs
- การจัดตั้งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน
- การให้สิทธิประโยชน์แก่ SMEs เพื่อขจัดความเสียเปรียบ
- การส่งเสริมอนุรักษ์พลังงานสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย
- การปรับปรุง แก้ไข กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค
- การส่งเสริมด้านลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าและทรัพย์สินทาง

ปัญหาอื่น ๆ

- เรื่องอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการก่อตั้งการขยายกิจการ SMEs ให้สามารถอยู่รอด

และแข่งขันได้

1.1.2.3.3 หน่วยงานปฏิบัติการต้องดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs ในส่วนที่เกี่ยวข้องและต้องรายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการส่งเสริม SMEs อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.1.2.3.4 หน่วยงานปฏิบัติการต้องจัดทำข้อมูล SMEs ที่เกี่ยวข้อง (ตามที่ คณะกรรมการส่งเสริม SMEs กำหนด) เพื่อเผยแพร่และส่งให้สำนักงานส่งเสริม SMEs ประอบการจัดทำนโยบายและแผน

1.1.2.3.5 SMEs และองค์กรเอกชนมีหน้าที่ต้องรายงานข้อมูล ตามที่คณะกรรมการส่งเสริม SMEs กำหนดทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการจัดทำนโยบายและแผน (ถ้าไม่รายงานข้อมูลอาจจะถูกตัดสิทธิการได้รับสิทธิและประโยชน์จากการส่งเสริมของรัฐ) (อุตสาหกรรมสาร, 2543 : 45-52)

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

การไหลออกของเงินทุนและดุลการชำระเงินที่ขาดดุล ทั้งนี้การไหลออกของเงินทุน น่าที่จะยังคงมีอย่างต่อเนื่องในช่วงที่เหลือของปี 2543 และในปี 2544 อันเป็นผลจาก

1.1.3.1 การที่ผลต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยในและต่างประเทศที่น่าจะยังคงอยู่ในระดับที่สูง เนื่องจากการดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยต่ำในประเทศเพื่อช่วยประคับประคองการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

1.1.3.2 การชำระหนี้ต่างประเทศ โดยยอดหนี้คงค้างของภาคเอกชนยังคงสูงถึงกว่า 4.8 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่การชำระหนี้คืน IMF โดยธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2544 ก็คาดว่าจะเท่ากับราว 3.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ในขณะที่เดียวกันฐานะการเงินดุลบัญชีเดินสะพัดที่ลดลงน่าจะส่งผลต่อค่าแปรต่อไปนี้ คือ ดุลการชำระเงินซึ่งคาดว่าจะขาดดุลในปี 2543 ประมาณ 2.2 – 2.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่อาจจะขาดดุลในปี 2544 อีกประมาณ 1 – 3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และฐานะทุนสำรองระหว่างประเทศที่คาดว่าจะลดลงตามการขาดดุลการชำระเงินดังกล่าว

ปริมาณสภาพคล่องส่วนเกินในระบบสถาบันการเงินที่คงจะลดลงตามฐานะการขาดดุลการชำระเงินเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากสภาพคล่องส่วนเกินดังกล่าวยังคงมีอยู่มากถึงราว 5 แสนล้านบาท ก็น่าที่จะสามารถรองรับการขาดดุลการชำระเงินทั้งในปี 2543 และ 2544 ได้ โดยไม่น่าจะส่งผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินภายในประเทศ

การขาดดุลการชำระเงินและการลดลงของระดับทุนสำรองระหว่างประเทศดังกล่าวจะทำให้ค่าเงินบาทตกอยู่ภายใต้แรงกดดัน รวมทั้งมีความผันผวนได้ ทั้งนี้สถานการณ์ของค่าเงินบาทโดยเฉลี่ยแล้วเงินบาทอาจจะมีค่าเฉลี่ยที่ 43.50 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่อาจจะมีความผันผวนหากเป็นบางช่วงตามปัจจัยที่กระทบ เช่น การเคลื่อนย้ายเงินทุนออกนอกประเทศและการเคลื่อนไหวของค่าเงินในตลาดภูมิภาค รวมทั้งสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ โดยในช่วงการผันผวนดังกล่าวค่าเงินบาทก็อาจจะหลุดออกจากกรอบ 44 – 45 บาทได้ อย่างไรก็ตามคาดว่าธนาคารแห่งประเทศไทยคงจะเข้ามาดูแลเสถียรภาพของค่าเงินบาทเป็นระยะๆ เพื่อมิให้ค่าเงินบาทมีความผัน-ผวนมากจนอาจเป็นผลลบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศได้ (rakbankerd, www, 2002)

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

การที่คนเราอยู่ดีมีสุขได้นั้น นอกจากจำเป็นต้องมีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้พอเพียงกับการดำรงชีพแล้วยังต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดี นับตั้งแต่การมีที่อยู่อาศัย มีสาธารณูปโภคพอเพียง มีความปลอดภัยในชีวิต รวมทั้งการได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีพด้วย

ความผูกพันระหว่างคนกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นความผูกพันที่มีมาตั้งแต่ในอดีตจวบจนถึงปัจจุบันจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ความสัมพันธ์ระหว่าง “คนกับดิน น้ำ อากาศ และป่าไม้” เป็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่อย่างเป็นระบบ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งผลิตปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของคน ได้แก่ “ที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค” ความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติกับสิ่งมีชีวิต จึงเป็นความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันในระบบนิเวศน์หากระบบนิเวศน์ถูกทำลายหรือไม่สมดุลผลกระทบที่เกิดขึ้นก็จะเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ไปทั้งระบบด้วยเช่นกัน ดังตัวอย่างเช่น “คนใช้สารเคมีอันตราย เกิดสารตกค้างในผลผลิตที่ใช้เป็นอาหาร คิดเสีย น้ำเสีย อากาศเสีย สัตว์น้ำสูญพันธุ์ ดินไม่

ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ ป่าถูกทำลาย ไม่มีต้นไม้ฟอกอากาศบริสุทธิ์ ไม่มีป่าดูดซับน้ำ ดินความชื้น ฝนแล้ง ป่าแห้งแล้ง เกิดไฟป่า สัตว์ป่า ไม้ป่าสูญพันธุ์ น้ำป่าไหลหลากท่วมที่ทำกินผู้คนอดอยาก” ซึ่งผลกระทบของการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ระมัดระวังดังกล่าวกำลังเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในทั่วทุกภูมิภาคของโลก

ปัญหามลพิษไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศ เสียง ขยะ สารอันตราย สารตกค้างต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนโดยตรง นอกจากนี้แล้วยังก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่ต้องใช้เงินในการแก้ไขปัญหาและเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาสุขภาพอีกด้วย โดยเฉพาะคนในเขตเมืองใหญ่จะมีความเสี่ยงด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมสูงกว่าคนในชนบท ซึ่งเป็นผลมาจากการกระจุกตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตเมืองใหญ่ทำให้มลพิษที่เกิดขึ้นได้แก่ ฝุ่น น้ำเสีย สารพิษ ขยะ สารพิษจากรถยนต์สูงขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่คนในชนบทจะได้รับผลกระทบทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของคุณภาพแหล่งน้ำที่มีสารพิษตกค้าง

ดังนั้นในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม เพื่อนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคนนั้นจำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกให้ทุกภาคส่วนในสังคมการประสานร่วมมือและร่วมทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมรอบตัวคนให้อยู่ในสถานะที่ดี คนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และมีคุณภาพ ขณะเดียวกันควรร่วมกันขยายผล “ความอยู่ดีมีสุข” ให้บังเกิดขึ้นกับกลุ่มทั้งในเขตเมืองและชนบททั่วประเทศ ด้วยการร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราให้ดีขึ้น เพื่อนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคน (วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 2543 : 57-66)

1.1.5 ความเคียดแค้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ดำเนินการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พบว่า รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนโดยรวมทั่วประเทศในปี 2544 เพิ่มขึ้นจากปี 2543 เพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 0.3) โดยที่ครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 6.6 ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการทำนา การเกษตร และเงินที่ได้รับเป็นการช่วยเหลือ ส่วนครัวเรือนในภาคเหนือมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 ซึ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการประกอบธุรกิจไม่ใช่การเกษตร และรายได้จากค่าแรงและเงินเดือนขณะที่ครัวเรือนในภาคกลางและภาคใต้ รวมทั้งกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ มีรายได้ลดลงประมาณร้อยละ 2 – 4 ในด้านค่าใช้จ่ายของครัวเรือนนั้น พบว่า ครัวเรือนทั่วประเทศมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 โดยที่ครัวเรือนในทุกภาคมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้น ยกเว้นครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ ที่มีการใช้จ่ายลดลงในอัตราร้อยละ 3.7 ครัวเรือนในภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ 3 – 5 ซึ่งค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร และค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ส่วนครัวเรือนในภาคเหนือใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย

สำหรับหนี้สินของครัวเรือนโดยรวมทั่วประเทศลดลงเพียงร้อยละ 0.2 ครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง มีหนี้สินต่อครัวเรือนลดลงร้อยละ 9 –10 ในขณะที่ครัวเรือนในกรุงเทพฯ ฯ และ 3 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ ฯ และครัวเรือนในภาคเหนือมีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 และ 13.8 ตามลำดับ ส่วนครัวเรือนในภาคใต้มีหนี้สินเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย

สำหรับหนี้สินของครัวเรือนนั้น พบว่าโดยส่วนใหญ่แล้วมีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะครัวเรือนคนงานเกษตร มีหนี้สินเพิ่มมากขึ้นกว่ากลุ่มอื่นๆ (สารสถิติ, 2545 : 5)

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท

ภายหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจคนงานในชนบทได้มีส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 17.3 ในปี 2541 และ 19.1 ในปี 2543 หรือเท่ากับ 8.16 ล้านคน ขณะที่คนงานในเมืองกลับมีส่วนลดลงเหลือร้อยละ 1.5 ในช่วงระยะเดียวกัน

สำหรับสาเหตุที่คนงานในชนบทเพิ่มขึ้นหลังเกิดวิกฤตนั้น น่าจะมาจากปัจจัยของคนตกงานที่มีเพิ่มมากขึ้นและคนเหล่านี้ได้อพยพโยกย้ายกลับไปสู่ภูมิลำเนาเดิม ทำให้ครัวเรือนในชนบทต้องรับภาระในการเลี้ยงดูมากขึ้นประกอบกับการไม่มีแหล่งงานในชนบทรองรับที่เพียงพอ และภาวะการผลิตการเกษตรซึ่งเป็นรายได้ที่สำคัญของคนชนบท ต้องประสบกับปัญหาการผลิตหรือภาวะราคาสินค้าตกต่ำ ทำให้ภาคชนบทมีรายได้ลดน้อยลง ส่งผลให้จำนวนคนงานในชนบทเพิ่มมากขึ้น มีประชากรมากขึ้น กิจกรรมกองทุนหมู่บ้านทุกฝ่ายควรต้องตระหนักให้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งของเป้าหมาย “การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ภายในโครงการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งในค่านิยมด้านศักยภาพ การริเริ่มและขยายผลผลิตภายในชุมชน มิติด้านความสามารถบริหารจัดการด้วยตัวเอง และการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่พึ่งพาตนเองได้ ก่อนการกระจายผลผลิตสู่ภายนอกหรือประชาคมโลก (วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 2545 : 40-41)

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

วิถีชีวิตของเด็กไทยยุคใหม่ “เจนเนอเรชั่นเอ็กซ์” มุ่งเน้นค่านิยมเลือกเป้าหมายของชีวิต (มดิชน, 2545:10) คือ การได้ประสบความสำเร็จในชีวิต ความมั่นคงของครอบครัว ชีวิตที่สุขสบายเป็นอันดับแรกๆ ขณะที่เลือกในการเสียสละ การทำบุญสะสมเพื่อชีวิตหน้า หรือความมั่นคงของชาติไว้ในอันดับท้ายๆ ส่วนค่านิยมเรื่องชีวิตแต่งงานที่มีความสุข มีรายได้ดี มีอาชีพก้าวหน้าให้เวลากับครอบครัวเป็น “สิ่งสำคัญในชีวิต” ในทางกลับกันค่านิยมที่ได้ทำงานอาสาสมัครเพื่อสังคม หรือเรื่องศาสนา กลายเป็นค่านิยมอันดับสุดท้ายของเด็กไทยยุคนี้

ส่วนค่านิยมที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิตพบว่าคนรุ่นใหม่เลือก 5 ลำดับแรกได้แก่ การได้ประสบความสำเร็จในชีวิต, ความมั่นคงของครอบครัว, ความสุข, มิตรภาพที่แท้จริง, และชีวิตที่สะดวกสบายตามลำดับ

ตาราง ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยในปัจจุบันอาจสรุปเปรียบเทียบ (วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2544 ปีที่ 14 หน้า 5-12) ได้ดังนี้

สังคมประเพณี	สังคมสมัยใหม่/ยุคโลกาภิวัตน์
1. สังคมเกษตรกรรม	สังคมที่มุ่งพัฒนาเป็นอุตสาหกรรม
2. วัฒนธรรมพุทธ (ไม่โลภ ไม่สะสม)	ทุนนิยม (ใช้เงินและสะสม)
3. วัฒนธรรมชุมชน	ก้าวสู่ชีวิตแบบเมือง
4. อีศิบสอง คองสิบสี่	กฎหมาย
5. ครอบครัวเครือญาติ	ปัจเจกนิยม
6. ไกล่ชิดธรรมชาติ	มุ่งมันเอกชนธรรมชาติ
7. ระบบอุปถัมภ์	การพยายามพัฒนาเข้าสู่ประชาธิปไตย

ข้อคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยในกระแสวัฒนธรรมโลก

ปัจจุบัน เป็นยุคโลกาภิวัตน์หรือโลกาภิวัตน์ (Globalization) การแผ่ขยายของวัฒนธรรมจากศูนย์กลางที่สำคัญหลายแห่ง ทั้งในยุโรป อเมริกา และเอเชีย เข้าสู่ประเทศไทยนั้นเป็นไปรวดเร็วยิ่ง โดยผ่านสื่อมวลชนรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนการสื่อสารโทรคมนาคมที่ทันสมัยเข้ากับวัฒนธรรมเดิมของไทยที่เปิดกว้างยอมรับการติดต่อสื่อสารกับวัฒนธรรมอื่น ๆ เสมอมา สภาพการณ์เช่นนี้ก่อให้เกิดความหวงใยการคงอยู่ของวัฒนธรรมไทยในกระแสวัฒนธรรมโลก รัฐบาลไทยตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยมากกว่า 4 – 5 ทศวรรษแล้ว มีการตั้งสภาวัฒนธรรมในสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ต่อมาในสมัยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ก็มีการตั้งคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นต้น ในปีนี้เอง (พ.ศ. 2537) ก็มีโครงการส่งเสริมมรดกมรดกวัฒนธรรมไทยมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนช่วยกันรักษาวัฒนธรรมที่งดงามของชาติ ซึ่งในทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ประเพณีต่าง ๆ ศิลป (แบบไทยเดิม) และค่านิยมที่ดี เช่น ความมีน้ำใจ (ไม่พูดถึงการชอบเล่นการพนัน ดื่มสุรา และดำนน้ำพริกละลายแม่น้ำในการจัดงานบวช งานแต่งงาน ซึ่งดูเหมือนเป็นมรดกของวัฒนธรรมไทยเช่นกัน)

สภาพปัญหาของโลกในทุกวันนี้ นับตั้งแต่สภาพมลภาวะต่าง ๆ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาการกระจายตัวของความมั่งคั่ง และปัญหาความยากจนเสื่อมโทรมที่กระจายไปทั่ว ความอดอยาก การแพร่ระบาดของโรคภัย การใช้สารเสพติด ปัญหาความรุนแรงในเมืองสงครามระหว่างเชื้อชาติและชุมชนต่าง ๆ ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาหลายด้านหลายประการของอารยธรรมโลก ในกระแสโลกาภิวัตน์ การที่สังคมไทยเริ่มตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และพยายามปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต หรือวัฒนธรรมไทยใหม่ เพื่อสร้างสังคมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลและสามารถ

พึ่งตนเองได้ตามคติทางพุทธศาสนา แทนการล่องลอยไหลไปตามกระแสวัฒนธรรมโลกโดยไร้ทิศทางของตนเอง อาจเป็นทางออกที่เป็นบทเรียนแก่สังคมอื่น ๆ ได้ (มดิชน, 2545 : 10)

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนท้าวสุระชอย 3 (บร.1)

เดิมเป็นหมู่บ้านขนาดเล็กมีชื่อว่า บ้านตะคองเก่าเตาอิฐ ขึ้นการปกครองตำบลห้วยทะเล มีประชากรประมาณ 100 คนเศษ มีอาชีพทำนา ทำสวน หาปลาและป็นอูฐขาย

เมื่อปี 2526 เทศบาลเมืองนครราชสีมาขยายเขตการปกครองครอบคลุมพื้นที่แห่งนี้ พร้อมกันนี้ยังได้ขับไล่ประชากรแฝงออกจากพื้นที่หลายแห่งเพื่อพัฒนาเมืองตามแผน เพื่อสร้างความเจริญให้กับเมืองโคราช

ด้วยเหตุที่ประชากรถูกขับไล่ไม่มีที่อยู่อาศัย จึงนำกันอพยพครัวเรือนมาปลูกบ้านเรือนในแนวเขตพื้นที่สองฟากคลองระบายน้ำของชลประทาน มีประชากรหลายท้องถิ่นมาอยู่อาศัยหนาแน่นประมาณ 200 หลังคาเรือน จึงเกิดปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขหลายด้าน อาทิ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สุขาภิบาล การปกครองและพัฒนาเพื่อให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

ครั้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2533 ได้มีการรวมตัวประชากรร่วมด้วยเจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคมเทศบาลเมืองนครราชสีมาจึงได้รวมกันตั้งชุมชนขึ้น ชื่อว่าชุมชนท้าวสุระชอย 3 พร้อมกับเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน 12 คน สำหรับไว้บริหารงานในตำแหน่งหน้าที่ ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

ทำเลที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ชุมชนท้าวสุระชอย 3 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ตามแผนที่

(ภาคผนวก จ)

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดกับวัดศาลาลอย
ทิศใต้	ติดกับคลองชลประทานและศาลเจ้าพ่อเสือ
ทิศตะวันออก	ติดกับชุมชนวัดทุ่งสว่าง
ทิศตะวันตก	ติดกับคูเมือง

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน คือ คลองชลประทานที่ไหลผ่านชุมชน
ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ ภายในชุมชนนั้น ไม่มีป่าไม้และพื้นที่สาธารณะเลย

1.2.3 เศรษฐกิจของชุมชนท้าวสุระฮอย 3

เศรษฐกิจภายในชุมชนจากการสำรวจ สังเกต สอบถาม ข้อมูลที่ได้ เศรษฐกิจภายในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่ถึงกับดี เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย และรับจ้าง บางคนหาเช้ากินค่ำมีกินไปวันๆ ชาวบ้านส่วนใหญ่จะไปขอกู้เงินจากนายทุน ร้อยละ 20 เพื่อนำเงินไปใช้หมุนเวียน ดังนั้นเศรษฐกิจของชุมชนท้าวสุระฮอย 3 จัดได้ว่าไม่ค่อยดีนัก

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม (บร.1)

ภายในชุมชนไม่มีวัด ชาวบ้านจะไปทำบุญที่วัดใกล้เคียง คือ วัดทุ่งสว่างและวัดศาลาลอย ส่วนงานประเพณีสำคัญๆ เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง กลืน ผ้าป่า ฯลฯ จะจัดที่ศาลาชุมชน

ลักษณะประชากร (บร.1)

ชุมชนท้าวสุระฮอย 3 มีจำนวนประชากร 1,501 คน เพศชาย 817 คน เพศหญิง 684 คน จะเห็นได้ว่าจำนวนประชากรชายจะมากกว่าประชากรหญิง ดังข้อมูลประชากร ดังนี้

ข้อมูลของประชากร

จำนวนหลังคาเรือน	273	หลัง
จำนวนครัวเรือน	303	ครัวเรือน
จำนวนประชากร ชาย	817	คน
หญิง	684	คน
แบ่งเป็นผู้สูงอายุ ชาย	50	คน
หญิง	63	คน
ผู้ใหญ่ ชาย	667	คน
หญิง	533	คน
หญิงวัยเจริญพันธุ์	470	คน
เด็กวัยเรียน ชาย	75	คน
หญิง	81	คน
เด็กก่อนวัยเรียน ชาย	75	คน
หญิง	70	คน

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการของกองทุนชุมชนท้าวสุระ ซอย 3 โดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1.1.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในชุมชน พบว่า ประชาชนในชุมชนท้าวสุระ ซอย 3 โดยรวมมีความรู้เกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.1.1.2 เงิน 1 ล้านบาท ในความคิดของประชาชนในชุมชนท้าวสุระ ซอย 3 หมายถึง กองทุนที่จัดขึ้นเพื่อสวัสดิสมาชิก โดยมีนโยบายกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท เพื่อช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ โดยจัดให้มีการกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกในชุมชนมีรายได้

2.1.1.3 คณะกรรมการหมู่บ้านมีส่วนช่วยในการการจัดตั้งกองทุนชุมชนท้าวสุระ ซอย 3

2.1.1.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน ผู้กู้ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยทุกราย

2.1.1.5 ผู้สมัครขอกู้ มีสมาชิกกองทุนชุมชนท้าวสุระ ซอย 3 จำนวน 307 ราย ได้รับการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ 87 ราย

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

2.1.2.1 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ ของกองทุนชุมชนท้าวสุระ ซอย 3 พบว่า

จุดเด่น – พิจารณาจากระเบียบของกองทุนชุมชนท้าวสุระ ซอย 3 เป็นหลัก

จุดด้อย – ไม่มี

2.1.2.2 กระบวนการทำบัญชี ของกองทุนชุมชนท้าวสุระ ซอย 3 พบว่า การทำบัญชีแยกเป็น 2 ส่วน คือ กองทุน , เงินออม แต่ละส่วนแยกเป็น 2 เล่ม ได้แก่ รายรับ รายจ่าย

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1.3.1 ผลโดยตรง พบว่าจากการเก็บข้อมูลตามแบบ บร.ต่างๆ ประชาชนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร และการให้ข้อมูลก็เป็นข้อมูลที่ไม่เป็นจริงหรือคลาดเคลื่อนจากความจริง

2.1.3.2 ผลกระทบโดยตรง พบว่า ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลไม่เป็นจริงเท่าที่ควร

2.1.3.3 ผลกระทบทางอ้อม พบว่า ทำให้การที่ภาครัฐจะนำข้อมูลที่ได้นี้ไปใช้เพื่อการพัฒนาต่อไปนั้นไม่สามารถทำได้ เพราะข้อมูลที่ได้ไม่มีความเที่ยงตรง

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย พบว่า

2.2.1 ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

2.2.1.1 ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการของผู้กู้ ผู้กู้ทั้งหมดที่กู้เพื่อไปพัฒนาอาชีพ จะมีประสิทธิภาพและความรู้เกี่ยวกับอาชีพนั้นเป็นอย่างดี

2.2.1.2 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวของชุมชนท้าวสุระ ชอย 3 ประมาณ 48,000 บาท /ครอบครัว/ปี

2.2.1.3 อาชีพหลักของผู้กู้ที่ขอกู้จะนำไปประกอบอาชีพ ค้าขายและการบริการ

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

2.2.2.1 จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุนชุมชนท้าวสุระ ชอย 3 จำนวนทั้งสิ้น 1,389,000 บาท ผู้กู้จะไปเพื่อพัฒนาอาชีพและขยายกิจการ จากการสัมภาษณ์และติดตามผลของผู้ทำสารนิพนธ์พบว่าส่วนใหญ่จะนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์จริง

2.2.2.2 เทคนิคการบริหารเงินของผู้กู้ ผู้กู้ที่กู้เงินกองทุนชุมชนท้าวสุระ ชอย 3 จะแบ่งเงินเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ซื้สินค้า วัสดุต่างๆ

ส่วนที่ 2 ค่อดีมขยายกิจการ

ส่วนที่ 3 เก็บไว้เวลาฉุกเฉิน

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

2.2.3.1 การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย พบว่า การทำกิจการยังขาดความรู้ในบางเรื่อง เนื่องจากประชาชนในชุมชนจะทำแบบดั้งเดิมและชาวบ้าน เช่น การเกษตรเรื่องการตลาดประชาชนที่ไม่มีความรู้ก็จะเสียเปรียบพ่อค้าคนกลางอยู่เป็นประจำ

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

2.2.4.1 ผลโดยตรง เมื่อผู้กุนำเงินที่กู้ไปทำกิจการของผู้กู้
เพิ่มรายได้ ให้ครอบครัว เนื่องจากกู้ไปขยายกิจการ เมื่อขยายกิจการได้รายได้ก็จะเพิ่มตาม

2.2.4.2 ผลกระทบโดยตรง เศรษฐกิจภายในชุมชนดีขึ้น มีเงินหมุนเวียนภายในชุมชนมากขึ้น

2.2.4.3 ผลกระทบโดยอ้อม ประชาชนในชุมชนมีงานทำไม่ต้องไปหางานทำที่ต่างจังหวัด ต่างประเทศ

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ อาชีพค้าขาย และอาชีพเลี้ยงปลา สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 อาชีพค้าขาย ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่

เงินที่ได้รับจากการกู้กองทุน เป็นเงินที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำมีสถานที่และวัตถุดิบดั้งเดิม ไม่ต้องลงทุนเพิ่มมีกำลังการทำงาน ที่มีแรงจูงใจในการทำงาน เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง

กระบวนการที่ดี ได้แก่ มีการทำกิจการ ที่ทำโดยอาศัยประสบการณ์ซึ่งสามารถที่จะเลี้ยงตัวเองได้ ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ มีรายได้เป็นเงินแบบรายวันสามารถที่จะหมุนเวียนเงินได้เรื่อย ๆ ผู้กู้สามารถขยายกิจการและพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

3.2 อาชีพเลี้ยงปลา ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่

เงินกู้ที่ได้รับจากการกู้กองทุน เป็นเงินที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ ซึ่งผู้กู้มีสถานที่และวัตถุดิบที่เพียงพอไม่ต้องลงทุนเพิ่ม แต่ไม่มีเทคนิคในการทำงาน เพราะไม่มีประสบการณ์ในการทำมาก่อน แต่อาศัยการสอบถามจากผู้อื่นที่มีความรู้ในด้านต่าง ๆ เวลาประสบปัญหาในการดำเนินงาน

กระบวนการที่ดี ได้แก่ การสอบถามจากผู้มีความรู้ เมื่อพบเจอปัญหาในการดำเนินงาน มีตลาดรองรับ แต่ยังไม่มีการทำบัญชีที่ถูกต้อง

ผลผลิตด้านคุณภาพและปริมาณ ได้แก่ การมีรายได้เป็นเงินแบบรายวันจากการเลี้ยงปลาที่สามารถจะนำเงินมาหมุนเวียนได้และขยายกิจการเพิ่มขึ้นได้

4. สรุปบรรลุมัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

4.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า การมีกองทุนทำให้มีเงินหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิการของสมาชิก : ชุมชนท้าวสุระ ชอย 3 เป็นชุมชนเมืองในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา ได้มีการจัดประชุมขึ้นเพื่อกำหนดวิธีคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนชุมชนท้าวสุระ ชอย 3 เมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2544 และได้ทำการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนชุมชนท้าวสุระ ชอย 3 ทั้งหมด 15 คน ซึ่งทางชุมชนท้าวสุระ ชอย 3 ได้ยื่นขอขึ้นทะเบียนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งได้รับโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารออมสินสาขาจอมพล เลขที่บัญชี 06-4317- 20-055327-1 จำนวน 1,000,000 บาท เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2545 ดังนั้นเมื่อชุมชนท้าวสุระ ชอย 3 ได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนและได้รับการจัดสรรเงิน

เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งทางชุมชนท้าวสุระ ขอย 3 ได้จัดสรรเงินและได้พิจารณาอนุมัติปล่อยกู้สำหรับสมาชิกในชุมชนท้าวสุระ ขอย 3 ที่เสนอโครงการขอกู้ โดยพิจารณาตามระเบียบของกองทุนชุมชนท้าวสุระ ขอย 3 เป็นหลัก

4.1.2 ระบบบริหารกองทุน ชุมชนท้าวสุระ ขอย 3 ได้มีการเปิดเวทีประชาคม เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2544 ณ ที่ทำการประธานชุมชนท้าวสุระ ขอย 3 ก่อนที่จะมีการคัดเลือกที่ประชุมได้กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนฯ ดังนี้

4.1.2.1 เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

4.1.2.2 เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์

4.1.2.3 ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ ชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4.1.2.4 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

4.1.2.5 ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำ

4.1.2.6 ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

4.1.2.7 ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

4.1.2.8 ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

4.1.2.9 ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

ในการเลือกนั้น ชาวบ้านเสนอรายชื่อผู้ที่ตนเห็นว่าเหมาะสม โดยที่ผู้ถูกเสนอชื่อมีความสมัครใจที่จะทำงาน เมื่อได้รายชื่อครบตามจำนวนที่กำหนด ก็จะถามผู้เข้าร่วมประชุมว่าเห็นชอบหรือไม่ โดยใช้การยกมือเป็นมติ จึงได้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวน 15 คน เนื่องจากจำนวนชาวบ้านที่จะทำงานให้มีส่วนร่วมและมีความพร้อมมีไม่มาก และเป็นจำนวนที่เหมาะสมกับจำนวนชาวบ้านในหมู่บ้านแล้ว

ตารางที่ 4.1.2 รายชื่อคณะกรรมการกองทุน

ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง
1. พ.ท.อุทัย วิทยากาญจน์	ประธานกองทุนฯ
2. นายสงวน มณีกิจ	รองประธานกองทุน
3. นายอุดม สวามิภักดิ์	เลขานุการ
4. นายบุญจันทร์ จันทรภิรมย์	กรรมการฝ่ายพิจารณาเงินกู้
5. นายพยนต์ เทียมเกตุ	กรรมการฝ่ายพิจารณาเงินกู้
6. ศ.อ.อวยชัย วิทยากาญจน์	กรรมการผู้ช่วย ตรวจสอบภายใน
7. นายสมาน สุขสำราญ	กรรมการกองทุน
8. นายสมาน แสงระน้อย	กรรมการกองทุน
9. น.ส.จันทร์เพ็ญ สังข์ในเมือง	กรรมการผู้ช่วย ตรวจสอบภายใน
10. น.ส.ขวัญหล้า มะเร็งสิทธิ	กรรมการผู้ช่วยเลขานุการ
11. น.ส.ธิดารัตน์ ฝ่ายพิมาย	เหรัญญิก
12. น.ส.พัชรี เหมือนเผ่า	ผู้ช่วยเหรัญญิก
13. น.ส.อรุณ ชาติวงศ์	กรรมการฝ่ายพิจารณาเงินกู้
14. น.ส.ดวงใจ นานอก	ประชาสัมพันธ์
15. นางสุนันท์ สนโพธิ์กลาง	ประชาสัมพันธ์

คณะกรรมการกองทุนชุมชนทั่วสระ ชอย 3 จะมีการในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี แต่สำหรับคณะกรรมการแรกเริ่มจะมีวาระในการดำรงตำแหน่งเพียง 1 ปี แล้วจะมีการจับฉลากออก ½ ของจำนวนคณะกรรมการ

การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ได้มีการจัดทำโดยคณะกรรมการเป็นผู้ร่างระเบียบ โดยยึดระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นหลัก

ชุมชนทั่วสระ ชอย 3 ได้จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกคณะกรรมการกองทุนชุมชนทั่วสระ ชอย 3 เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2544 และบันทึกแบบ กทบ.1 แล้วให้คณะกรรมการกองทุนชุมชนทั่วสระ ชอย 3 และที่ปรึกษากองทุน ขึ้นคำร้องขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2 ต่อธนาคารออมสิน พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับกองทุน จากนั้นเปิดบัญชีกับธนาคารออมสิน

4.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า ในการจัดทำคำขอขึ้นทะเบียน ทำให้รู้ว่าการจะทำอะไรต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดทำกองทุนหมู่บ้านจะต้องมีคณะกรรมการที่พร้อมจะทำงาน มีระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินงานของกองทุนฯ ชาวบ้านมีความพร้อมที่จะช่วยบริหารงานกองทุน มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี โดยวิทยากรจากหน่วยงานของภาครัฐเข้า

มาให้ความช่วยเหลือและแนะนำ การดำเนินการให้กู้ของกองทุนจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีการตรวจสอบการทำงานก็จะได้ว่าสิ่งที่ทำไปแล้วนั้นมีปัญหาอะไรบ้างจะได้หาแนวทางในการแก้ไข

4.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า

ก่อนที่โครงการกองทุนหมู่บ้านจะเริ่มดำเนินการ ประชาชนในชุมชนตำบลสุระ ซอย 3 ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นอย่างดี

4.1.4.1 การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนชุมชนมีขั้นตอนดังนี้

- สร้างจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
- สร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชน ในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการโดยประชาชนเพื่อประชาชนของหมู่บ้าน
- สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการ และบริหารจัดการกองทุน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมทำ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

4.1.4.2 เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน

- จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการ โดยมีองค์ประชุมของเวทีชาวบ้านจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้าน
- ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง
- เลือกคณะกรรมการกองทุน ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด
- เลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม

4.1.4.3 จัดทำระเบียบข้อบังคับ คณะกรรมการกองทุนและชาวบ้านร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน โดยยึดระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นหลัก

4.1.4.4 การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกติกาที่วางไว้ เช่น การรับสมาชิก การระดมทุน การจัดทำระบบบัญชี การจัดระบบตรวจสอบ การมอบหมายภารกิจ ความรับผิดชอบของกรรมการ ฯลฯ

4.1.4.5 การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล

- การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน
- การประเมินความพร้อม
- รับเงินจัดสรร

4.1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

สมาชิกกองทุน ผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับบัณฑิตกองทุนชุมชน ดังนี้

- การจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนชุมชน
- จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนชุมชนทั่วสระ ชอย 3
- จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล
- แผนแม่บทชุมชน

กลุ่มคนผู้เข้าร่วม มีทั้งกลุ่มผู้นำชุมชน ในการเข้าร่วมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของแต่ละคนแต่ละกลุ่ม ผู้เข้าร่วมการสร้างเครือข่ายได้เรียนรู้ปัญหาของแต่ละคน แต่ละกลุ่มที่ตนไม่เคยพบมาก่อนก็ได้รู้แนวทางในการแก้ปัญหา และหากในกลุ่มมีปัญหา ก็จะช่วยเหลือกันแก้ไข

สำหรับปัญหาการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ คือ บางคนมีความคิดดีแต่ไม่มีความกล้าที่จะแสดงออก หรือบางคนไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควร และบัณฑิตยังไม่มีประสบการณ์ในการกระตุ้นให้กลุ่มคนต่าง ๆ แสดงความคิด

4.2 ปัจจัยด้านบวกและลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ปัจจัยด้านบวก

- มีโครงการของรัฐที่จะพัฒนาอาชีพให้กับสมาชิกในชุมชน
- มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้ประชาชนในชุมชนทราบ
- บัณฑิตเป็นผู้มีความรู้ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
- มีแหล่งเงินทุนในชุมชนเกิดขึ้นหลายกองทุนทั้งในระบบและนอกระบบ
- มีการกำหนดการจัดสรรผลประโยชน์แก่คณะกรรมการ ชุมชน ฯลฯ ของกองทุนไว้อย่างชัดเจน

- ผู้กู้ส่วนใหญ่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ตามที่เขียนเสนอโครงการ

ปัจจัยด้านลบ

- การสื่อสาร การแจ้งข่าวสาร ผลการดำเนินงานของกองทุนแก่สมาชิกยังไม่สะดวก
- ไม่มีผู้ช่วยหาตลาดในการผลิตให้กับผู้กู้
- คณะกรรมการยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน

4.3 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุนให้กับชุมชนทั่วสระ ขอย 3 มีดังนี้

4.3.1 การจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนชุมชนทั่วสระ ขอย 3 เป็นการสร้างคน จัดให้เป็นเครือข่ายการเรียนรู้แบบสัมพันธ์กับคนภายนอก คือ เป็นการเรียนรู้จากการประสานสัมพันธ์ในการจัดเวทีชาวบ้าน วิเคราะห์ปัญหา แลกเปลี่ยนความรู้กันของคณะกรรมการกองทุน

4.3.2 จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนชุมชนทั่วสระ ขอย 3 เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบดั้งเดิม มีการบอกเล่าประสบการณ์ที่ตนได้นำเงินกู้จากกองทุนชุมชนไปทำโครงการว่าเป็นอย่างไร ประสบปัญหาอะไรบ้าง มีแนวทางแก้ไขอย่างไร

4.3.3 จัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านระดับตำบล เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบดั้งเดิมและแบบสัมพันธ์กับคนภายนอก ซึ่งจะมีการเล่าถึงประสบการณ์ที่ตนได้นำเงินที่ขอกู้ไปใช้ และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ปัญหาและแนวทางแก้ไข ภายในชุมชนและระหว่างชุมชน

4.3.4 แผนแม่บทชุมชน เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบสัมพันธ์กับคนภายนอก เป็นการแลกเปลี่ยนถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การศึกษาและวัฒนธรรม สาธารณสุข ทรัพยากรธรรมชาติและโครงสร้างพื้นฐานที่เคยมีในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตของประชาชนในชุมชน

4.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

ประชาชนในชุมชนมีความเป็นอยู่ดี มีความสามัคคี รักกันเหมือนพี่น้อง มีความซื่อสัตย์ สุจริต อีกทั้งผู้นำเป็นผู้ที่ชาวบ้านเลือกขึ้นมา และเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ยุติธรรม เสียสละเพื่อส่วนรวมสามารถปกครองลูกบ้านได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นความเข้มแข็งของชุมชนทั่วสระ ขอย 3 ในทัศนะคติของประชาชนในชุมชนพบว่า มีความเข้มแข็งมาก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุป

“ชุมชนท้าวสุระชอย 3” เป็นชุมชนเมืองในเขตเทศบาลนครราชสีมา ได้มีการจัดประชุมขึ้นเพื่อกำหนดวิธีคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนชุมชนท้าวสุระชอย 3 เมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2545 ได้ทำการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนชุมชนท้าวสุระชอย 3 ทั้งหมด 15 คน ชาย 8 คน หญิง 7 คน ซึ่งทางชุมชนท้าวสุระชอย 3 ได้ยื่นขอขึ้นทะเบียนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งขณะนี้ได้รับโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารออมสิน สาขาจอมพล เลขที่บัญชี 06-4317-20-055327-1 จำนวน 1,000,000 บาท เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 และได้พิจารณาอนุมัติเงินแก่ผู้เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว

จากผลการศึกษาการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชุมชนท้าวสุระชอย 3 ทำให้ทราบถึงความเข้มแข็งของชุมชนมีมากขึ้น คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ค่อนข้างดี ทุกคนสามารถพึ่งพาตนเองและสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ อีกทั้งชุมชนมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การชำระหนี้ของผู้กู้ก็ไม่มีปัญหา สามารถเก็บหนี้จากผู้กู้ได้ครบทุกราย ซึ่งทำให้เห็นถึงความสามารถของกองทุนหมู่บ้านชุมชนท้าวสุระชอย 3 ว่าสามารถบริหารกองทุนและสมาชิกทุกคนได้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของกองทุน

2. อภิปรายผล

ผลจากการประเมินโครงการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านชุมชนท้าวสุระชอย 3 ซึ่งได้เก็บข้อมูลตามแบบรายงาน บร. 1-12 ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความเชื่อถืออยู่ในระดับปานกลาง เพราะการเก็บข้อมูลนั้นประชาชนในชุมชนให้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง เพราะชาวบ้านกลัวจะถูกตรวจสอบ ทั้งนี้ก็เป็นผลทำให้ข้อมูลที่ได้อาจเกิดความคลาดเคลื่อน

2.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านชุมชนท้าวสุระชอย 3 คือ

2.1.1 การเกิดกองทุน ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการให้แก่สมาชิก โดยชาวบ้านมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมของกองทุนและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

2.1.2 ระบบการบริหารจัดการกองทุน มีการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีการแบ่งหน้าที่การทำงานให้แก่คณะกรรมการทุกคน มีหลักฐานเอกสารต่าง ๆ ในการพิจารณาเงินกู้ของผู้กู้ อีกทั้งประธานกองทุนชุมชนตำบลสระซอ 3 เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และสามารถบริหารจัดการกองทุนได้เป็นอย่างดี

2.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชนเปิดโอกาสให้ประชาชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

2.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ชาวบ้านในชุมชนมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพ และอาชีพของชาวบ้านส่วนใหญ่จะทำอาชีพค้าขาย และรับจ้าง ซึ่งอาชีพที่คล้าย ๆ กัน ทางชุมชนจะจัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาปัญหาและนำมาแลกเปลี่ยนกัน

2.1.5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน ชาวบ้านในชุมชนมีความเข้มแข็งมาก โดยจากตัวชี้วัดที่ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ได้แก่ ชุมชนมีความซื่อสัตย์ มีความร่วมมือร่วมใจกัน มีความสามัคคีกัน มีการช่วยเหลือและพึ่งพาซึ่งกันและกัน

2.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

ปัจจัยด้านบวก

1. ชุมชนมีความพร้อมในด้านการจัดตั้งกองทุน ด้านศักยภาพของประชาชน ในชุมชนและสิ่งแวดล้อม
2. มีแหล่งเงินทุนในชุมชนเกิดขึ้นหลายกองทุน ทั้งในระบบและนอกระบบ
3. มีการกำหนดการจัดสรรผลประโยชน์แก่คณะกรรมการชุมชนและของกองทุนไว้อย่างชัดเจน
4. การมีนโยบายของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหลักในการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุน การจัดทำระเบียบกองทุนและการดำเนินงานของกองทุนให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
5. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้ประชาชนในชุมชนทราบ
6. การดำเนินการกองทุนมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่คณะกรรมการกองทุนทุกคน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการและในการตัดสินใจร่วมกัน
7. สมาชิกผู้กู้นำเงินที่ได้ไปดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ ทำให้เกิดเงินหมุนเวียน สร้างรายได้ให้กับผู้กู้

ปัจจัยด้านลบ

1. เงินที่ได้จัดสรรให้ไม่เพียงพอกับความต้องการในการนำไปประกอบ อาชีพ
2. ชาวบ้านไม่มีความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เพราะกลัวว่าคณะกรรมการจะไม่สามารถบริหารจัดการได้

3. ชาวบ้านในชุมชนยังไม่เข้าใจในระเบียบกองทุน
4. ชาวบ้านขาดเงินทุนในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ และขาดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้การสนับสนุน
5. คณะกรรมการกองทุนบางคนไม่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง โดยผลักภาระหน้าที่ของตนเองให้ผู้อื่นรับผิดชอบ

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับของกองทุน

1. รัฐบาลควรมีการเพิ่มเงินกองทุนให้กับหมู่บ้านและชุมชนให้มากกว่านี้ เพื่อที่จะทำให้สามารถจัดสรรเงินกองทุนให้กับชาวบ้านในชุมชนได้
2. กองทุนควรมีการจัดประชุมเพื่ออธิบายระเบียบข้อบังคับของกองทุนเพื่อให้ชาวบ้านได้รับฟังและเข้าใจ เช่น คุณสมบัติของสมาชิก การสมัครเป็นสมาชิก อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาในการชำระคืนเงินกู้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำหน้าที่ดูแลกองทุนหมู่บ้านชุมชนทั่วสวระชอย 3 ควรให้ความดูแล ติดตามเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็นระยะ ๆ
2. ควรมีสั่งใจให้แก่คณะกรรมการ เพื่อให้คณะกรรมการมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเงินไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนชุมชน

เจ้าหน้าที่ของรัฐควรให้การสนับสนุนในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้เห็นว่ เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ให้ความสนใจและพร้อมที่จะสนับสนุนในโครงการที่ยื่นมา

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางสาวปรีดาวรรณ ศรีพล

เกิดวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2520

วุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	สถาบันการศึกษา	ปีที่ผ่านมาการศึกษา
ปวส.	โรงเรียนเทคโนโลยีช่างกลพาณิชย์การ นครราชสีมา	2539
ปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	2543

ทุนการศึกษา (ที่ได้รับในระหว่างการศึกษา)

ทุนการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บรรณานุกรม

- กานดา ชูเชิด และคณะ. 2545. **สภาพแวดล้อมของคนไทย**. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ปีที่ 39. หน้า 57 – 66.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. **คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนชุมชนวัดทุ่งสว่าง. 2544. **ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนชุมชนวัดทุ่งสว่าง**. นครราชสีมา.
- เจลีเยว บุรีภักดี และคณะ. 2545. **ชุดวิชาการวิจัยชุมชน**. สำนักงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. นิพนธ์ คันทะเสวี และคณะ. 2545. **ชุดวิชาสารนิพนธ์**. สำนักงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. มติชน. 2545. **คนรุ่นใหม่**. ฉบับประจำวันที 5 สิงหาคม. ฉบับที่ 8914. หน้าที 10.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2545. **คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ และการประเมินโครงการ**. นครราชสีมา.
- วรวิทย์ อวิรุทธ์วรกุล และคณะ. 2545. **ความยากจน : ปัญหาที่สำคัญยิ่งของการพัฒนา**. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ปีที่ 39. หน้า 37 – 44.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี. 2544. **วัฒนธรรมไทยในกระแสวัฒนธรรมโลก**. วารสารสุโขทัยธรรมธิราช (5 - 10). กรุงเทพฯ. สำนักวิชาการกรมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2544. **รวมบทความทางการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 221 – 234.
- สารสถิติ. 2545. **รายได้ ค่าใช้จ่ายและหนี้สินของครัวเรือน**. พฤษภาคม. ปีที่ 13. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. หน้า 3 – 4.
- อุดม จำรัสพันธ์. 2545. **ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา**. สำนักงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.